DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

21. oktober 2004 *

I sag C-8/03,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF,

indgivet af Tribunal de première instance de Bruxelles (Belgien) ved afgørelse af 24. december 2002, indgået til Domstolen den 10. januar 2003, i sagen:

**Banque Bruxelles Lambert SA (BBL)**

mod

**État belge,**

* Processprog: fransk.

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann, og dommerne A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts og S. von Bahr (refererende dommer),

generaladvokat: M. Poiares Maduro
justitssekretær: ekspeditionssekretær M.-F. Contet,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 11. marts 2004,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Banque Bruxelles Lambert SA (BBL) ved avocats B. de Duve, S. Houx og F. Herbert

— Kongeriget Belgien ved E. Dominkovitis, som befuldmægtiget, bistået af avocats G. Vandersanden og E. De Plaen

— Den Hellenske Republik ved D. Kalogiros og S. Spyropoulos, som befuldmægtigede, bistået af M. Tassopoulou

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved E. Traversa og C. Giolito, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 18. maj 2004,

afsagt følgende

## Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, artikel 9, stk. 2, litra e), og artikel 13, punkt B, litra d), nr. 6, i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (EFT L 145, s. 1, herefter »sjette direktiv«).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en sag mellem Banque Bruxelles Lambert SA (BBL) (herefter »BBL«) og den belgiske stat vedrørende fastlæggelsen — til brug ved ansættelse af merværdiafgift (herefter »moms«) — af leveringsstedet for tjenesteydelser præsteret af BBL for luxembourgske investeringsforeninger med variabel kapital (sociétés d'investissement à capital variable, herefter »SICAV-investeringsforeninger«).

### Retsforskrifter

*Fællesskabsbestemmelser*

3 I medfør af sjette direktivs artikel 2, nr. 1, pålægges moms »[l]evering af goder og tjenesteydelser, som mod vederlag foretages i indlandet af en afgiftspligtig person, der optræder i denne egenskab«.

4 Sjette direktivs artikel 4, stk. 1 og 2, har følgende ordlyd:

»1. Som afgiftspligtig person anses enhver, der selvstændigt og uanset stedet udøver en af de i stk. 2 nævnte former for økonomisk virksomhed uanset formålet med eller resultatet af den pågældende virksomhed.

2. De former for økonomisk virksomhed, der er omhandlet i stk. 1, er alle former for virksomhed som producent, handlende eller tjenesteyder, herunder minedrift og landbrug, samt virksomhed inden for liberale og dermed sidestillede erhverv. Som økonomisk virksomhed anses bl.a. transaktioner, der omfatter udnyttelse af materielle eller immaterielle goder med henblik på opnåelse af indtægter af en vis varig karakter.«

5 Sjette direktivs artikel 9, stk. 1, og artikel 9, stk. 2, litra e), tredje og femte led, bestemmer:

»1. Ved leveringsstedet for en tjenesteydelse forstås det sted, hvor den, der yder tjenesten, har etableret enten hjemstedet for sin økonomiske virksomhed eller et fast forretningssted, hvorfra tjenesteydelsen leveres, eller i mangel af et sådant hjemsted eller et sådant fast forretningssted hans bopæl eller hans sædvanlige opholdssted.

2. Dog gælder følgende:

[...]

e) [L]everingsstedet for følgende tjenesteydelser, som præsteres for aftagere, der er etableret uden for Fællesskabet, eller for afgiftspligtige personer, som er etableret i Fællesskabet, men uden for yderens land, er det sted, hvor aftageren har etableret enten hjemstedet for sin erhvervsmæssige virksomhed eller et fast forretningssted, til hvilket tjenesteydelsen præsteres, eller i mangel af et sådant hjemsted eller et sådant forretningssted hans bopæl eller hans sædvanlige opholdssted:

[...]

— ydelser fra rådgivningsvirksomheder, ingeniører, projekteringsvirksomheder, advokater og revisorer, samt andre lignende ydelser tillige med databehandling og meddelelse af oplysninger

[...]

— bank-, finansierings- og forsikringstransaktioner, herunder genforsikring, med undtagelse af udlejning af bankbokse.«

6 Sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra d), nr. 5 og 6, bestemmer derimod, at medlemsstaterne fritager:

»5. transaktioner, herunder forhandlinger, med undtagelse af forvaring og forvaltning, i forbindelse med aktier, andele i selskaber eller andre sammenslutninger, obligationer, og andre adkomstbeviser [...]

6. forvaltning af investeringsforeninger, således som disse er fastsat af medlemsstaterne.«

7 Artikel 1, stk. 2, i Rådets direktiv 85/611/EØF af 20. december 1985 om samordning af love og administrative bestemmelser om visse institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter) (EFT L 375, s. 3) definerer institutter for kollektiv investering i værdipapirer (herefter »investeringsinstitutter«) som sådanne foretagender

»— der har som eneste formål at foretage kollektiv investering i værdipapirer af kapital tilvejebragt ved henvendelse til offentligheden, og hvis virksomhed bygger på princippet om risikospredning,

og

— hvis andele på forlangende af ihændehaverne, skal tilbagekøbes eller indløses direkte eller indirekte for midler af disse institutters formue. [...]«

8 I henhold til artikel 1, stk. 3, i direktiv 85/611 kan disse institutter oprettes »ifølge aftale (investeringsfonde administreret af administrationsselskaber) eller som »trusts« (»unit trusts«) eller i henhold til vedtægter (investeringsselskab)«.

*Nationale bestemmelser*

9 Den version af den belgiske momslovs artikel 4, stk. 1, som finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, bestemmer:

»Som afgiftspligtig person anses enhver, der sædvanligvis og selvstændigt udøver økonomisk virksomhed, og som i den forbindelse, som sin hovedaktivitet eller lejlighedsvis, med eller uden vinding for øje, leverer goder eller tjenesteydelser, der er omfattet af denne lov, uanset hvor den økonomiske virksomhed udøves.«

10 Ifølge samme lovs artikel 21, stk. 2, forstås

»[v]ed leveringsstedet for en tjenesteydelse [...] det sted, hvor den, der yder tjenesten, har etableret enten hjemstedet for sin økonomiske virksomhed eller et fast forretningssted, hvorfra tjenesteydelsen leveres, eller i mangel af et sådant hjemsted eller et sådant fast forretningssted hans bopæl eller hans sædvanlige opholdssted«.

11 I den belgiske momslovs artikel 21, stk. 3, nr. 7, litra d) og e), præciseres det, at det som en undtagelse fra stk. 2 gælder, at leveringsstedet for tjenesteydelser er:

»7. det sted, hvor aftageren af tjenesteydelsen har etableret enten hjemstedet for sin økonomiske virksomhed eller et fast forretningssted, til hvilket tjenesteydelsen præsteres, eller i mangel af et sådant hjemsted eller et sådant fast forretningssted,

hans bopæl eller hans sædvanlige opholdssted, når tjenesteydelsen præsteres for en aftager, der er etableret uden for Fællesskabet, eller når den af hensyn til dennes økonomiske virksomhed præsteres for en afgiftspligtig person, som er etableret i Fællesskabet, men uden for tjenesteyderens land, for så vidt som ydelsen består i:

[...]

d) arbejde af intellektuel art, ydet i forbindelse med udøvelsen af den virksomhed, der er sædvanlig for juridiske rådgivere mv., revisorer, ingeniører, projekteringsvirksomheder og andre tjenesteydere, der præsterer lignende ydelser, såsom databehandling og meddelelse af oplysninger [...]

e) bank-, finansierings- og forsikringstransaktioner, herunder genforsikring, med undtagelse af udlejning af bankbokse«.

**Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål**

12 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at BBL i den i hovedsagen omhandlede periode havde leveret tjenesteydelser til luxembourgske SICAV-investeringsforeninger (BBL Renta Fund, BBL Renta Cash, BBL Patrimonial, International Aviation Fund, BBL Capital Cash, BBL Portfolio og BBL (L) Invest). BBL havde i henhold til den rådgivningsaftale, der er indgået med hver enkelt af disse SICAV-investeringsforeninger, forpligtet sig til:

— at bistå SICAV-investeringsforeningen med formueforvaltningen ved at påse, at dens råd er i nøje overensstemmelse med retningslinjerne for forvaltningen og med den investeringspolitik, der er vedtaget af den pågældende SICAV-investeringsforening

— at give de personer, der er ansvarlige for den daglige forvaltning af SICAV-investeringsforeningen, den dokumentation, de oplysninger og de mundtlige eller skriftlige udtalelser, som de finder er nødvendige for udførelsen af deres opgaver, og

— at bistå SICAV-investeringsforeningen med erhvervelse, tegning, overdragelse og afhændelse af aktier, obligationer og andre omsætningspapirer samt i forbindelse med valutatransaktioner eller likviditetsforvaltning.

13 I februar 1998 blev der hos BBL foretaget kontrol af inspection spéciale des impôts de Liège vedrørende perioden fra den 1. maj 1993 til den 31. december 1997. Efter kontrollen blev der den 28. maj 1998 udarbejdet et notat, hvoraf det fremgik, at BBL ikke havde faktureret moms af den rådgivningsprovision, der blev afkrævet de luxembourgske SICAV-investeringsforeninger, fordi disse tjenesteydelser efter BBL's opfattelse i henhold til den belgiske momslovs artikel 21, stk. 3, nr. 7, litra d) eller e), var blevet leveret i Storhertugdømmet Luxembourg.

14 Den forelæggende ret har herom anført, at det fremgår af notatet, at den belgiske momslovs artikel 21, stk. 3, nr. 7, ikke finder anvendelse, fordi luxembourgske SICAV-investeringsforeninger efter luxembourgsk lovgivning ikke anses for afgiftspligtige personer.

15 Det fremgår desuden af notatet, at BBL havde haft til hensigt at omgå eller gøre det muligt at omgå momsbetalingen, fordi banken ikke kunne have været uvidende om, at den moms, der skulle betales af værdien af de tjenesteydelser, der var leveret til de luxembourgske SICAV-investeringsforeninger, ikke var blevet erlagt, hverken til den belgiske stat eller til den luxembourgske stat.

16 Den 8. juni 1998 blev der udstedt et betalingspåbud til BBL på bl.a. 45 491 373,03 EUR i merværdiafgift for perioden fra den 1. maj 1993 til den 31. december 1997, på 90 982 746,07 EUR i bøde efter en sats på 200% og på 1 819 654,49 EUR i morarenter fra den 1. januar 1998 til den 20. juni 1998.

17 BBL anlagde sag til prøvelse af betalingspåbuddet for Tribunal de première instance de Bruxelles.

18 Den forelæggende ret har anført, at en antagelse om, at enhver medlemsstat frit kan bestemme, om personer, der er etableret i eller udøver deres virksomhed i den pågældende stat, er momspligtige, miskender fællesskabsbestemmelserne om moms, som netop har til formål at harmonisere begrebet afgiftspligtig person og at fordele retten til at beskatte transaktioner mellem medlemsstaterne ved at fastlægge en ensartet definition af begrebet leveringsstedet for goder og tjenesteydelser.

19 I henhold til forpligtelsen til at anlægge en direktivkonform fortolkning skal den belgiske momslovs artikel 21, stk. 3, nr. 7, hvorved sjette direktivs artikel 9, stk. 2, litra e), er gennemført i belgisk ret, fortolkes i lyset af direktivets ordlyd og formål, uden at man skal henholde sig til luxembourgsk ret.

20 Den forelæggende ret har imidlertid anført, at Domstolen endnu ikke har taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt SICAV-investeringsforeningerne udøver økonomisk virksomhed i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i sjette direktivs artikel 4, og dermed om de er momspligtige.

21 Den forelæggende ret har anført, at hvis det skulle blive fastslået, at de luxembourgske SICAV-investeringsforeninger ikke er momspligtige, således at de tjenesteydelser, som BBL yder, må anses for leveret i Belgien, opstår spørgsmålet om, hvorvidt disse tjenesteydelser vil kunne afgiftsfritages i henhold til sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra d), nr. 6.

22 Tribunal de première instance de Bruxelles har på denne baggrund udsat sagen og forelagt Domstolen følgende to præjudicielle spørgsmål:

»— Skal investeringsforeninger med variabel kapital (SICAV-investeringsforeninger), der er etableret i en medlemsstat og har som eneste formål at foretage kollektiv investering i værdipapirer af kapital tilvejebragt ved henvendelse til offentligheden i henhold til Rådets direktiv 85/611/EØF af 20. december 1985 om samordning af love og administrative bestemmelser om visse institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter), anses for merværdiafgiftspligtige i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 4 i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag, således at de i samme direktivs artikel 9, stk. 2, litra e), omhandlede tjenesteydelser, som er blevet præsteret til dem, skal anses for at være leveret på det sted, hvor de pågældende SICAV-investeringsforeninger har deres hjemsted?

— Såfremt det første spørgsmål besvares benægtende, er det af hensyn til afgørelsen af hovedsagen nødvendigt at tage stilling til, hvilke former for tjenesteydelser, som præsteres til SICAV-investeringsforeninger, som kan afgiftsfritages i henhold til sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra d), nr. 6: Skal der sondres mellem hjælpeydelser og rådgivning om forvaltningen på den ene side og egentlige forvaltningsydelser på den anden side, idet de sidstnævnte ydelser adskiller sig fra de førnævnte ved, at den, der leverer sådanne ydelser, har en beslutningskompetence med hensyn til administrationen og anbringelsen af de midler, der skal forvaltes?«

## Om det første spørgsmål

23 Den forelæggende ret ønsker med det første spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om SICAV-investeringsforeninger, der har som eneste formål at foretage kollektiv investering i værdipapirer af kapital tilvejebragt ved henvendelse til offentligheden i henhold til direktiv 85/611, skal anses for afgiftspligtige personer i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i sjette direktivs artikel 4, således at leveringsstedet for de i samme direktivs artikel 9, stk. 2, litra e), omhandlede tjenesteydelser, som præsteres for sådanne SICAV-investeringsforeninger, der er etablerede i en anden medlemsstat end tjenesteyderen, er det sted, hvor disse SICAV-investeringsforeninger har etableret hjemstedet for deres økonomiske virksomhed.

*Indlæg for Domstolen*

24 Alle de procesdeltagere, der har afgivet indlæg, er af den opfattelse, at de SICAV-investeringsforeninger, der er etableret i overensstemmelse med direktiv 85/611, udøver økonomisk virksomhed, af hvilken grund de er afgiftspligtige i medfør af sjette direktivs artikel 4.

25 BBL har herved henvist til Domstolens praksis, hvori grænsen mellem transaktioner, der falder ind under området for økonomisk virksomhed i sjette direktivs forstand, og transaktioner, der falder uden for, fastsættes på området for finansielle instrumenter, jf. bl.a. dom af 20. juni 1991, Polysar Investments Netherlands (sag C-60/90, Sml. I, s. 3111), af 22. juni 1993, Sofitam (sag C-333/91, Sml. I, s. 3513), og af 20. juni 1996, Wellcome Trust (sag C-155/94, Sml. I, s. 3013).

26 Gennemgangen af investeringsinstitutternes virksomhed skal foretages i to stadier, for det første forholdet mellem investeringsinstituttet og deltagerne og for det andet forholdet mellem investeringsinstituttet og markedet.

27 Hvad angår forholdet mellem investeringsinstituttet og deltagerne har BBL gjort gældende, at investeringsinstitutterne i forhold til andre økonomiske aktører på finansmarkedet har den særegenhed, at de aktivt markedsfører deres egne andele. I forbindelse med denne markedsføring modtager investeringsinstituttet et vederlag, der alt efter omstændighederne benævnes indtrædelsesgebyr (droit d'entrée) eller udtrædelsesgebyr (droit de sortie). Disse gebyrer udgør modværdien for ind- eller udtrædelsesretten for medlemmet af investeringsinstituttet og leveringen af de tjenesteydelser, der er knyttet til denne ind- eller udtrædelse.

28 Med hensyn til forholdet mellem investeringsinstituttet og markedet har BBL gjort gældende, at investeringsinstitutterne har til formål at tilbyde den brede offentlighed en tjenesteydelse, der er sammenlignelig med de tjenesteydelser, de private banker på området for formueforvaltning tilbyder deres privilegerede kunder.

29 BBL har anført, at sjette direktivs artikel 9, stk. 2, litra e), finder anvendelse, da SICAV-investeringsforeningerne, hvis virksomhed er reguleret ved direktiv 85/611, er afgiftspligtige personer i henhold til sjette direktivs artikel 4.

30 Den belgiske regering har gjort gældende, at erhvervelse eller indehavelse af selskabsandele ifølge Domstolens praksis ikke skal anses for en — i sjette direktivs forstand — økonomisk virksomhed, som indebærer, at den, der udøver virksomheden, bliver afgiftspligtig (jf. bl.a. Polysar Investments Netherlands-dommen, præmis 13, og dom af 6.2.1997, sag C-80/95, Harnas & Helm, Sml. I, s. 745, præmis 15).

31 Imidlertid er SICAV-investeringsforeningernes virksomhed omfattet af sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra d), nr. 4 og 5, og de transaktioner, som er omhandlet i disse bestemmelser, henhører under anvendelsesområdet for merværdiafgift, særligt når de foretages inden for rammerne af en kommerciel fondshandelsvirksomhed (jf. Polysar Investments Netherlands-dommen, præmis 14, og Harnas & Helm-dommen, præmis 16).

32 Den græske regering har gjort gældende, at de transaktioner, der foretages af SICAV-investeringsforeningerne, ikke udgør en aktivitet foretaget af en almindelig investor, der har erhvervet selskabsandele med henblik på at beholde dem og opnå en fortjeneste heraf, som det var tilfældet i den sag, der gav anledning til Polysar Investments Netherlands-dommen, men en organiseret udnyttelse af kapital, der består i køb og salg af værdipapirer. Den græske regering har endvidere anført, at den omstændighed, at forvaltning af investeringsforeninger ifølge sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra d), nr. 6, er momsfritaget, betyder, at de personer, der varetager denne forvaltning, i princippet er momspligtige.

33 Kommissionen har indledningsvis anført, at spørgsmålet om, hvorvidt SICAV-investeringsforeninger er momspligtige, ikke fuldstændigt er afklaret i medlemsstaterne, bortset fra i Belgien og Luxembourg. I Nederlandene anses SICAV-investeringsforeningerne med henvisning til Polysar Investments Netherlands-dommen, ligesom i Luxembourg, for ikke at være momspligtige. I Belgien, Tyskland, Danmark, Spanien, Frankrig, Irland, Italien, Portugal og Det Forenede Kongerige anses SICAV-investeringsforeningerne for momspligtige, men er momsfritaget.

34 Kommissionen har hertil anført, at administrationsselskabet i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i direktiv 85/611, også er en virksomhed, der præsterer tjenesteydelser, for hvilke det modtager administrationsgebyrer. Den omstændighed, at sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra d), nr. 6, udtrykkeligt bestemmer, at forvaltning af investeringsforeninger er fritaget, viser, at disse transaktioner er omfattet af momsens anvendelsesområde.

35 Det administrationsselskab eller den SICAV-investeringsforening, der administrerer en fond, udøver ubestrideligt en virksomhed, der omfatter udnyttelse af materielle eller immaterielle goder med henblik på opnåelse af indtægter af en vis varig karakter i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i sjette direktivs artikel 4, stk. 2, og adskiller sig således fra holdingselskaber, der blot besidder aktier. Det ville være i strid med princippet om momsens neutralitet at behandle fondsadministratorer forskelligt, alt efter om funktionen udøves af et eksternt administrationsselskab eller af SICAV-investeringsforeningen selv.

*Domstolens bemærkninger*

36 Det bemærkes, at i henhold til sjette direktivs artikel 4, stk. 1, anses for afgiftspligtig person enhver, der selvstændigt udøver en af de i stk. 2 nævnte former for økonomisk virksomhed. Begrebet »økonomisk virksomhed« defineres i dette stk. 2 således, at det omfatter alle former for virksomhed som producent, handlende eller tjenesteyder, og bl.a. transaktioner, der omfatter udnyttelse af materielle eller immaterielle goder med henblik på opnåelse af indtægter af en vis varig karakter. Begrebet »udnyttelse« omfatter i overensstemmelse med de krav, der følger af princippet om det fælles merværdiafgiftssystems neutralitet, samtlige disse transaktioner, uanset disses retlige form (jf. dom af 4.12.1990, sag C-186/89, Van Tiem, Sml. I, s. 4363, præmis 18, af 11.7.1996, sag C-306/94, Régie dauphinoise, Sml. I, s. 3695, præmis 15, og af 29.4.2004, sag C-77/01, EDM, Sml. I, s. 4295, præmis 48).

37 I overensstemmelse med formålet med sjette direktiv, som bl.a. er, at merværdiafgiftssystemet baseres på en ensartet definition af begrebet afgiftspligtige personer, skal spørgsmålet om, hvorvidt en person er afgiftspligtig, udelukkende bedømmes på grundlag af kriterierne i direktivets artikel 4 (jf. Van Tiem-dommen, præmis 25).

38 Det bemærkes desuden, at det følger af fast retspraksis, at erhvervelse eller indehavelse af selskabsandele ikke i sig selv skal betragtes som en økonomisk virksomhed i sjette direktivs forstand, som indebærer, at den, der udøver virksomheden, bliver afgiftspligtig. Det forhold i sig selv, at der erhverves kapitalinteresser i andre virksomheder, er nemlig ikke en udnyttelse af et gode med henblik på opnåelse af varige indtægter, idet et eventuelt udbytte, som kapitalandelen afkaster, kun er en følge af ejendomsretten til godet og ikke udgør modværdien til nogen økonomisk virksomhed i direktivets forstand (jf. Harnas & Helm-dommen, præmis 15, og dom af 26.6.2003, sag C-442/01, KapHag, Sml. I, s. 6851, præmis 38). Når en sådan virksomhed således ikke i sig selv udgør en økonomisk virksomhed i nævnte direktivs forstand, gælder det samme for en virksomhed, der består i at afhænde sådanne kapitalinteresser (jf. Wellcome Trust-dommen, præmis 33, og KapHag-dommen, præmis 40).

39 Erhvervelse og salg af andre værdipapirer kan ligeledes ikke udgøre en udnyttelse af et gode med henblik på opnåelse af indtægter af en vis varig karakter, idet det eneste afkast af sådanne transaktioner er et eventuelt udbytte ved salget af sådanne værdipapirer (jf. EDM-dommen, præmis 58).

40 Sådanne transaktioner kan således i princippet ikke i sig selv være økonomisk virksomhed i sjette direktivs forstand.

41 Det fremgår imidlertid af sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra d), nr. 5, at transaktioner vedrørende værdipapirer kan være omfattet af anvendelsesområdet for momsen. Domstolen har allerede udtalt, at de transaktioner, der er omhandlet i denne bestemmelse, er de transaktioner, der består i opnåelse af indtægter af en vis varig karakter fra aktiviteter, der går videre end blot erhvervelse og salg af værdipapirer, såsom transaktioner, der foretages i forbindelse med udøvelse af handelsvirksomhed med værdipapirer (jf. EDM-dommen, præmis 59).

42 Det fremgår imidlertid af artikel 1, stk. 2, i direktiv 85/611, at SICAV-investeringsforeningernes transaktioner består i kollektiv investering i værdipapirer af kapital tilvejebragt ved henvendelse til offentligheden. Med den kapital, som medlemmerne indbetaler ved køb af andele, opretter og administrerer SICAV-investeringsforeningerne for medlemmernes regning og mod vederlag porteføljer sammensat af værdipapirer.

43 En sådan virksomhed, der går videre end blot erhvervelse og salg af værdipapirer, og som tilsigter opnåelse af indtægter af en vis varig karakter, udgør en økonomisk virksomhed i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i sjette direktivs artikel 4, stk. 2.

44 Heraf følger, at SICAV-investeringsforeningerne er afgiftspligtige personer i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i sjette direktivs artikel 4.

45 Leveringsstedet for de i sjette direktivs artikel 9, stk. 2, litra e), omhandlede tjenesteydelser, som præsteres for SICAV-investeringsforeninger, der er etablerede i en anden medlemsstat end tjenesteyderen, er derfor det sted, hvor disse SICAV-investeringsforeninger har etableret hjemstedet for deres økonomiske virksomhed.

46 Den belgiske regering, der har anerkendt, at rådgivningsydelser, databehandling og meddelelse af oplysninger, der leveres til SICAV-investeringsforeninger, henhører under anvendelsesområdet for sjette direktivs artikel 9, stk. 2, litra e), tredje led, har imidlertid hertil gjort gældende, at de forvaltningsydelser, der leveres til SICAV-investeringsforeningerne og kendetegnes ved en retlig eller faktisk beslutningskompetence, derimod ikke er omfattet af denne bestemmelse.

47 Hertil bemærkes blot, at sjette direktivs artikel 9, stk. 2, litra e), tredje og femte led, som generaladvokaten har anført i punkt 20 i forslaget til afgørelse, dækker såvel rådgivningsydelser som bank- og finansieringstransaktioner.

48 Det første spørgsmål skal derfor besvares med, at SICAV-investeringsforeninger, der har som eneste formål at foretage kollektiv investering i værdipapirer af kapital tilvejebragt ved henvendelse til offentligheden i henhold til direktiv 85/611, skal anses for afgiftspligtige personer i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i sjette direktivs artikel 4, således at leveringsstedet for de i samme direktivs artikel 9, stk. 2, litra e), omhandlede tjenesteydelser, som præsteres for sådanne SICAV-investeringsforeninger, der er etablerede i en anden medlemsstat end tjenesteyderen, er det sted, hvor disse SICAV-investeringsforeninger har etableret hjemstedet for deres økonomiske virksomhed.

## Om det andet præjudicielle spørgsmål

49 Da det andet spørgsmål er stillet for det tilfælde, at det første spørgsmål besvares benægtende, er det ufornødent at besvare det.

## Sagens omkostninger

50 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg til Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

**SICAV-investeringsforeninger, der har som eneste formål at foretage kollektiv investering i værdipapirer af kapital tilvejebragt ved henvendelse til offentligheden i henhold til Rådets direktiv 85/611/EØF af 20. december 1985 om samordning af love og administrative bestemmelser om visse institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter), skal anses for afgiftspligtige personer i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 4 i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag, således at leveringsstedet for de i samme direktivs artikel 9, stk. 2, litra e), omhandlede tjenesteydelser, som præsteres for sådanne SICAV-investeringsforeninger, der er etablerede i en anden medlemsstat end tjenesteyderen, er det sted, hvor disse SICAV-investeringsforeninger har etableret hjemstedet for deres økonomiske virksomhed.**

Underskrifter.